

HEBAN

DRAŻENIE IN TENEBRIS

RZEŻBA AFRYKAŃSKIEGO LUDU MAKONDE

Ze zbiorów Ewy i Eugeniusza Rzewuskich
Fotografie Piotra Sadurskiego

HEBAN. Drażenie *in tenebris* Rzeźba afrykańskiego ludu Makonde

Heban to kulturowy symbol i duma Afryki, który w dużej mierze postrzegany jest tak za sprawą słynących z kreatywnego oraz snycerskiego talentu rzeźbiarzy Makonde. Dziełami ich autorstwa chlubią się najlepsze muzea i kolekcje, obdarowywani są nimi prezydenci oraz monarchowie, a turyści – jako pamiątkę – przywożą ze sobą z Afryki Wschodniej tzw. makondy. Rzadko kiedy są to jednak unikaty – najczęściej jest to tzw. *airport art*, czyli seryjne produkty rękodzieła rzemieślniczego, takie jak powszechnie znane nam figurki zwierząt, wojowników czy też świeczniki. Szkoda na nie marnować tak cenne i szlachetne tworzywo jak heban.

Zgromadzone na wrocławskiej wystawie eksponaty mają charakter szczególny – są bowiem dziełami mistrzów dłuta z Mozambiku i Tanzanii z okresu 1970–2000, którzy uznawani są aktualnie za najwybitniejszych twórców tego obszaru. Mowa tu m.in. o Yakobo, Anangangoli, Mbangwende, Mpakulo, Fokasi czy Dastanim Juniorze – a więc o artystach, którzy tematycznie drążąc w mrocznych warstwach tradycyjnych wierzeń, rozbrajają demony i tabu, nawiązując przy tym do przeobrażeń społecznych. Jest to sztuka o korzeniach ludowych, ale na wskroś współczesna, autorsko i stylistycznie różnorodna, naznaczona wyobraźnią, fantazją, groteską i perfekcją wykonania.

Twórcami kolekcji są Ewa oraz Eugeniusz Rzewuscy. Wrocławska odsłona wystawy, która uzupełniona została o artystyczne fotografie Piotra Sadurskiego, powstała z inicjatywy Eugeniusza Rzewuskiego – afrykanisty, filologa i kulturoznawcy, byłego pracownika naukowego Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu im. Eduardo Mondlane w Maputo w Mozambiku, oraz dyplomaty – kierownika ambasady RP w Tanzanii i Angoli, gdzie pełnił funkcję ambasadora.

Wystawa pt. „Heban. Drażenie in tenebris” odbywa się pod naukowym patronatem Polskiego Towarzystwa Afrykanistycznego.

EBONY. Carving *in tenebris* Sculptures of the Makonde – an African people

Ebony is a cultural symbol and a source of pride for Africa, especially because of the talented and creative Makonde woodcarving sculptors. Their works are being proudly displayed in the most prominent museums, presidents and monarchs receive them as gifts, and tourists bring so called “makondas” as souvenirs from their travels to Eastern Africa. Most of these items, however, are manufactured as “airport art” sold in a form of figurines of animals, warriors as well as candle holders.

The works exhibited in Wrocław are unique – created between 1970–2000 by chiseling experts who are considered to be the greatest craftsmen from Mozambique and Tanzania. These artists include Yakobo, Anangangola, Mbangwende, Mpakulo, Fokasi, or Dastani Junior, who do explore occult traditional beliefs, fight demons and taboos, and encourage social change. Having roots in folklore, the art is also modern, original, stylistically varied, imaginative, fantastical, grotesque, and masterfully crafted.

The collection was gathered by Ewa and Eugeniusz Rzewuski. Wrocław’s exhibition was initiated by Eugeniusz Rzewuski – scholar who studies African languages and cultures; retired senior lecturer of the University of Warsaw and the University of Eduardo Mondlane in Maputo, Mozambique, as well as a diplomat – the head of Polish embassies in Tanzania and in Angola (the last one in the rank of ambassador). Piotr Sadurski’s photographs do embellish the exhibition.

Exhibition “Ebony. Carving in tenebris” is organized under the auspices of the Polish Association of African Studies.

Wystawa / Exhibition
9.10–25.10.2017

Wernisaż / Opening
12.10.2017, godz. 17:00 / 5 p.m.

Miejska Biblioteka Publiczna – Filia 12
ul. Piłsudskiego 105, Wrocław
I piętro, Dworzec Główny PKP Wrocław /
1st floor, The Wrocław Główny railway station

Organizator

Wrocław miasto spotkań

WROCLAW 2016
Europejska Stolica Kultury

Partnerzy

MBP
MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA WE WROCLAWIE

WROCLAW

HO
LY

Patronat naukowy

POLSKIE
TOWARZYSTWO
AFRYKANISTYCZNE

Patronat medialny

ETNOSYSTEM.PL

TU WROCLAW.COM